

Vejudgifter i regeringens forslag til finanslov 2023 og status for vejprojekter i Infrastrukturplan 2035

Finn Bo Frandsen, cheføkonom, Dansk Vejforening, september 2022

Udsigt til stigende investeringer i veje

Den brede politiske aftale om Infrastrukturplan 2035 fra juni 2021 vil løfte Vejdirektoratets investeringer i de kommende år ifølge regeringens forslag til finanslov 2023.

Vejdirektoratets investeringer i motorveje og øvrige hovedlandeveje vil stige med 0,8 mia. kr. i 2023 og med 0,6 mia. kr. i 2024, og vi har udsigt til yderligere vækst. Overslagene viser budgetterede stigninger på 1,3 mia. kr. i 2025 og 0,9 mia. kr. i 2026.

Investeringer i mindre projekter, til at mindske trafikulykkerne og forbedre fremkommeligheden samt til at begrænse støjgenerne, vil stige med 0,6 mia. kr. i 2023 og vil ligge på et næsten stabilt niveau i de to følgende år, men i 2026 forventes et fald på 0,5 mia. kr. På forslaget til finanslov og dermed også i dette notat er alle priser i forventede 2023-priser.

Det er glædeligt, at statens veje langt om længe bliver tilgodeset, selv om regeringen fører stram finanspolitik for at bekæmpe inflationen. Det fremgår af aftalen med Kommunernes Landsforening om kommunernes økonomi i 2023, idet anlægsrammen falder med 1,7 mia. kr. eller med 8,4 % i faste priser, og af aftalen med Danske Regioner om regionernes økonomi i 2023, hvor anlægsrammen falder med 0,55 mia. kr. eller med 7,3 % i faste priser.

Et forventeligt valg med et nyt Folketing i efteråret ventes ikke at ville ændre væsentligt på vejbudgetterne på grund af de mange partier, som indgik aftalen om Infrastrukturplanen.

Ændrede rammevilkår

Corona-pandemien og krigen i Ukraine fremkalder problemer med leverancer og ekstra prisstigninger, hvilket forøger risiciene for vejprojekternes fremdrift og økonomi. Derfor vil transportministeren med forligskredsen bag aftalen om Infrastrukturplan 2035 løbende orientere om markedssituationen og betydningen for projekterne.

Undersøgelser og projektering er hidtil videreført som forudsat i aftalen om Infrastrukturplan 2035. Ifølge Transportministeriets Anlægsstatus 1. halvår 2022 vil der blive taget stilling til de enkelte projekter, når der er overblik over prisen og materialesituationen.

Der er regler for, hvordan statslige vej- og baneprojekter bliver budgetteret og styret. I midten af 00'erne blev en række vejprojekter sat i bero på grund af underbudgettering, hvorefter regeringen i efteråret 2006 indførte Ny Anlægsbudgettering.

I Ny Anlægsbudgettering er der reserver (kaldet korrektionstillæg) på 30 % af projektets basisoverslag, som er den skønnede pris, med henblik på at finansiere fordyrelser, som erfaringsmæssigt opstår ved uforudsete hændelser og ufuldstændig viden.

Heraf er der en projektsreserve på 10 % af basisoverslaget, som Vejdirektoratet disponerer over. De resterende 20 % af basisoverslaget er projektets bidrag til den centrale reserve. Adgang til denne reserve skal godkendes af Transportministeriet og Finansministeriet.

Den centrale reserve er en porteføljereserve. Hvis der sker stor fordyrelse af et vejprojekt, kan det få flere midler fra den centrale reserve, end det i sin tid har bidraget med. Hvis totaludgiften er mere end 10 mio. kr., skal det forelægges for Folketingets Finansudvalg.

Transportministeriet vurderede i efteråret 2019, at ministeriet havde tilstrækkelig erfaring til at konkludere, at Ny Anlægsbudgettering virkede efter hensigten, da man konstaterede et mindre forbrug til anlæg af statsveje og dermed et mindre træk på reserveerne.

Ministeriet besluttede på den baggrund, at den samlede reserve skulle reduceres, så den udgør 15 % af basisoverslaget for veje. Projektreserven er stadig 10 % af basisoverslaget, men bidraget til den centrale reserve er sat ned fra 20 % til 5 % af basisoverslaget. For baneprojekter samt for bro- og tunnelprojekter er reserven dog fortsat 20 %.

Fra indførelsen af Ny Anlægsbudgettering i efteråret 2006 til efteråret 2019 oplevede vi godt nok finanskrisen, men vi var dog forskånet for pandemi og krig i Ukraine. Verden er i dag en helt anden end i årene op til Covid-19 og krigen i Europa. Vejprojekternes bidrag til den centrale reserve bør derfor nu sættes op fra 5 % til 20 % af basisoverslaget.

Regeringens forslag af 31. august 2022 til vejjudgifter på Finanslov 2023

Anlægsprojekterne viser den beregnede totaludgift, der består af basisoverslaget og af projektreserven samt bidraget til den centrale reserve, i finanslovsforslagets prisniveau.

På forslaget til finanslov 2023 er alle beløb i årene 2023-2026 opgjort i forventet 2023-priser og beløb, der er afsat i 2022, er opgjort i forventet 2022-priser. For at opnå samme prisniveau, er sidstnævnte her omregnet til 2023-priser ved hjælp af indeks for anlæg.

Ændringer af et projekts prisniveau reguleres ved hjælp af indeks. Korrektionen sker ved at regulere ned til det prisniveau, der var ved projektets godkendelse. Derefter reguleres restudgiften for projektet fra det oprindelige prisniveau op til finanslovsforslagets prisniveau.

Forslag til finanslov 2023

			BO1	BO2	BO3
Bruttoudgifter i mio. kr. i 2023-priser	2022B	2023F	2024	2025	2026
28.21.10. Vejdirektoratet, administration	480	507	414	315	322
28.21.20. Anlæg af hovedlandeveje	915	1.714	2.270	3.539	4.476
28.21.21. Mindre anlægsprojekter	570	1.190	1.186	1.105	649
28.21.23. Tilskudspulje	498	176	261	290	171
28.21.30. Kapitalbevarende vedligehold ¹	902	1.202	980	748	1.109
28.21.31. Drift og vintertjeneste	917	845	829	788	775
I alt	4.283	5.633	5.940	6.786	7.502

B: Budget. F: Finanslov. BO: Budgetoverslag. Kilde: Forslag til finanslov 2023

28.21.10. Vejdirektoratet

Kontoen omfatter administration, planlægning, analyser og beslutningsgrundlag i form af forundersøgelser og VVM-undersøgelser. Se endvidere bilag 1 og bilag 2. **28.21.20.**

¹ Efterskrift: Den 23. september 2022 blev der indgået en bred politisk aftale om vinterhjælp. Aftalen er fuldt finansieret og indebærer, at Vejdirektoratet udskyder opgaver for 350 mio. kr. på konto § 28.21.30 Kapitalbevarende vedligeholdelse fra 2023 til senere. Den anførte stigning fra 902 mio. kr. i 2022 til 1.202 mio. kr. i 2023 vil derfor ikke indtræffe.

Anlæg af hovedlandeveje

Vejdirektoratets investeringer i anlæg og forbedringer af motorveje, øvrige hovedlandeveje og broer stiger med 0,8 mia. kr. i 2023 og med knap 0,6 mia. kr. i 2024. Der er udsigt til endnu højere niveauer i de følgende år, så vi når op på 4,5 mia. kr. i 2026.

Udover den nye Storstrømsbro og udvidelsen af motorvejen på Vestfyn er der på forslaget til finanslov 2023 afsat følgende beløb til projekter i henhold til Infrastrukturplan 2035:

2.097 mio. kr. til 3. etape af motorvejen til Kalundborg. 20 km vej Regstrup-Svebølle udbygges til motorvej, og 10 km motorvej anlægges mellem Svebølle og Kalundborg.

632 mio. kr. til udvidelse af E 45 / E 20 på 7 km ved Kolding og flytning af støjskærm.

3.888 mio. kr. til udvidelse af E 45 Østjyske Motorvej mellem Vejle og Skanderborg til 6 spor samt til udbygning af tre tilslutningsanlæg og anlæg af støjvolde.

2.346 mio. kr. til udvidelse af E 45 Østjyske Motorvej fra 4 til 6 spor af de 16 km mellem Aarhus S og Aarhus N samt til støjskærme og støjvolde.

256 mio. kr. til ombygninger på E 45 Nordjyske Motorvej mellem Aarhus N og Randers N af tre tilslutningsanlæg ved: Sdr. Borup, Randers C og Randers N.

977 mio. kr. til 13 km mere Hillerødmotorvej med støjskærme og forhøjelse af støjvold.

245 mio. kr. til 2+1 vej Ålbæk-Skagen og til forlængelse af cykelstien samt til støjskærme.

7.807 mio. kr. til anlæg af 20 km motorvej som 3. Limfjordsforbindelse.

3.265 mio. kr. til anlæg af 21 km Frederikssundmotorvej.

Vejdirektoratets projektbevillinger i forslag til finanslov (FFL) 2023²:

Mio. kr. 2023-priser	2022	2023	2024	2025	2026	Senere	I alt ³
Storstrømsbroen	432	256	414	152	584	-	1.838
Udvidelse af motorvejen på Vestfyn	298	731	-				1.029
Motorvej til Kalundborg 3. etape	12	57	132	322	387	1.096	2.006
Udbygning af E45/E20 ved Kolding	0	16	24	202	152	211	605
Udbygning af E45 Vejle-Skanderborg	51	343	770	918	578	1.059	3.719
Udbygning af E45 Aarhus S-Aarhus N	31	202	434	505	388	684	2.244
Tilslutning E45 Aarhus N-Randers N	21	32	75	117	0	0	245
Hillerødmotorvejens forlængelse	13	42	107	230	221	323	936
Opgradering til 2+1 Ålbæk-Skagen	3	7	31	76	118	0	235
Tredje Limfjordsforbindelse			3	63	316	6.224	6.606
Tvæervej-Frederikssund				2	34	3.087	3.123
I alt	861	1.686	1.990	2.587	2.778	12.684	22.586

² Bemærk, at det samlede årlige beløb er lavere end beløbet til anlæg af hovedlandeveje i tabellen s. 2. Forskellen er, at der er sat penge af på FFL23 til vejprojekter, som endnu ikke er udmøntet.

³ De samlede bevillinger for hvert projekt er lavere end det beløb, der er angivet i brødteksten. Dette skyldes, at tallene i tabellen er eksklusive bidrag fra den centrale reserve, der på finansloven er placeret hos Transportministeriets departement, mens tallene i teksten er inklusive dette bidrag.

28.21.21. Mindre anlægsprojekter & Transportpuljer

Aktiviteterne omfatter mindre anlægsforbedringer på statsvejnettet til at reducere omfanget af trafikulykker og at forbedre fremkommeligheden samt at begrænse støjgener.

Mindre anlægsprojekter er rundkørsler, cykelstier, trafiksaneringer og støjskærme efter aftaler, der er indgået i 2017-2020. Transportpuljer er i Infrastrukturplan 2035 til bedre trafikal sammenhæng mellem land og by, støjbekæmpelse, cyklisme, ladeinfrastruktur og bedre trafiksikkerhed samt rastepladser.

28.21.23. Tilskudspulje

Kontoen vedrører statens medfinansiering af kommunale cykelstier og veje samt af projekter til bedre trafiksikkerhed og tilskud til eksterne undersøgelser og ladeinfrastruktur. De mange projekter finansieres 50/50 af staten og kommunerne.

28.21.30. Vedligeholdelse af statsvejene

Der er tale om langsigtet vedligeholdelse af veje og broer, så vejnettets kapitalværdi kan blive opretholdt. Udgifterne stiger i 2022 og 2023, hvorefter aktiviteten falder.

Udgifter til belægninger stiger med 60 mio. kr. i 2022 og med 325 mio. kr. i 2023, hvorefter der er udsigt til et fald på 200 mio. kr. i 2024. Vedligeholdelsen består af udskiftning af nedbrudte slidlag og bærelag samt lapninger og afstribning.

Der er i Infrastrukturplan 2035 afsat 2,9 mia. kr. fordelt i 2022-35 til øget vedligeholdelse af statens veje, udlægning af klimavenlig asfalt samt kapitalbevarende vejdrift.

28.21.31. Drift og vintertjeneste

Løbende drift er håndtering af hændelser samt vejdrift som græsslåning, beplantning, affaldshåndtering, renholdelse og reparationer. Der er også tilsyn, trafikledelse og statistik. Vintertjeneste er overvågning og glatførebekæmpelse samt snerydning.

Dansk Økonomi

Den økonomiske aktivitet i Danmark er på grund af den store udenrigshandel afhængig af udviklingen i den internationale økonomi, der er præget af krigen i Ukraine. Vi mærker de store prisstigninger, som især kommer fra udlandet. Der er navnlig højere priser på energi samt jern, stål, beton, aluminium og olieprodukter som for eksempel asfalt.

Dansk Økonomi har rekordhøj beskæftigelse og meget lav ledighed, så arbejdsmarkedet er stramt. Den høje inflation og den store usikkerhed til udviklingen ude og hjemme vil dæmpe den økonomiske aktivitet.

Regeringen skønner i august i år, at den økonomiske vækst vil aftage fra 2,8 % i 2022 til 0,8 % i 2023 efter en historisk høj vækst i 2021 på 4,9 % - svarende til 120 mia. kr.!

Under pandemien blev den økonomiske aktivitet stimuleret af hjælpepakker. De aktuelle udfordringer har behov for en anden form for økonomisk politik som stram finanspolitik og stram pengepolitik. Partierne har også fokus på de mere langsigtede udfordringer, som at Danmark skal være uafhængig af russiske energikilder.

Finn Bo Frandsen, cheføkonom
Dansk Vejforening
9. september 2022

Bilag 1⁴

Igangværende undersøgelser, jf. konto 28.21.10.25.

Mio. kr.	Udgift	Udførelsesperiode
Aftale om Infrastrukturplan 2035 (2023-priser):		
Øget kapacitet på Motorring 3	5,1	2022-23
Udvidelse af E45-E20 ved Kolding	2,0	2022-23
E20 Syd om Odense	2,0	2022-23
Kalundborgmotorvejens 3. etape	3,1	2022-23
Udvidelse af Amagermotorvejen	25,6	2022-23
Rute 26, Søbyvad-E45 syd om Lading Sø	8,1	2022-23
Udbygning af rute 15, Bale-Tåstrup	12,6	2023-24
Udbygning af motorvej nord om Herning (Rute18)	3,0	2024-25
Udbygning af Rute 34 og 26, Haderup-Skive	15,6	2022-24
Udbygning af Rute 9 på Lolland	8,3	2022-23
Udvidelse af Ring 4 Nord	21,0	2022-24
Udvidelse af Ring 4 Syd	21,0	2022-24
Tunnel under Marselis Boulevard	31,1	2022-24
Udvidelse af Hillerødmotorvejen, R4 til Farum	20,7	2022-24
Rute 11, Omfartsveje ved Abild og Skærbæk	22,5	2026-27
Rute 15, Omfartsveje ved Tirstrup og Trustrup	24,6	2026-27
Opgradering af Rute 9 på Tåsinge	10,6	2024-25
VVM Midtjysk (Løvel-Klode Mølle)	67,1	2022-24
Forundersøgelse af kapacitetsudvidelser på Vejlefjordbroen	15,4	2022-23
Forundersøgelse af Rute 22 "Den sjællandske tværforbinding" (undersøgelse af motorvej)	12,9	2025-26
Forundersøgelse af Rute 6 mellem Solrød og Roskilde	8,2	2025-26
Strategisk analyse af en ny vej- og jernbaneforbinding over Lillebælt	7,3	2023-24
Forundersøgelse af delvis nedrivning af Bispeengbuen	10,3	2022-23
Forundersøgelse af vejforbedringer ved Assens	5,3	2024
VVM Opgradering af Rute 11, Korskroen-Varde	10,3	2022-23
VVM Øget kapacitet på rute 26, Sallingsund- Hanstholm	15,4	2022-23
VVM for BRT-linjer på 400S og 200S samt en forundersøgelse af en BRT-forbinding mellem de to linjer ^{5,6}	51,5	2022-24
VVM for nødspor, Vestmotorvejen Storebælt ⁷	8,2	2023-24
Udvidelse af Hillerødmotorvejen fra M3	7,2	2025-26
VVM for Rute 54 Næstved-Rønnede	10,5	2023-25
VVM for Vejforbindelsen til Stevns ⁸	15,7	2026-28

⁴ Listen kan ikke præcist sammenlignes med IP2035 (Tabel 4, s. 7-8), fordi der sker en løbende planlægning, og projekterne i oprindelig IP2035 dækker alle årene frem til 2035. Opdateringen fremgår af forslaget til de årlige finanslove og af aftalerne om projekterne.

Kilden til Bilag 1 er § 28.21.10.25 i FFL 23 side 63 og 65. Her er udførelsesperioden 2022-28.

⁵ Forundersøgelsen udføres af de omfattede kommuner.

⁶ Bevillingen kan bruges til at medfinansiere 50 % af forundersøgelsen af en BRT-forbinding mellem 400S og 200S.

⁷ Bevillingen er overført fra projektbevillingen.

⁸ Bevillingen er overført fra projektbevillingen.

Bilag 2⁹**Vejdirektoratets projekter under forberedelse, jf. konto 28.21.20.10.**

Mio. kr. (2023-pl)	2023	2024	2025	2026	Senere	I alt
Aftale om Infrastrukturplan 2035						
Øget kapacitet på Motorring 3	11,2	120,8	211,6	-	-	343,6
Øget kapacitet rute 15, Herning-Ringkøbing	15,0	86,8	219,6	323,2	347,1	991,7
Øget kapacitet rute 26, Sallingsund-Hanstholm, herunder ombygning af kryds ved kryds Rute 11 og 26 ved Thisted	-	11,8	68,2	172,4	509,2	761,6
Udvidelse af Amagermotorvejen til betjening af Holmene	1,5	28,8	166,3	420,7	1.282,6	1.899,9
Udbygning Rute 9, Nørreballe, Lolland	0,6	12,3	81,8	126,9	125,2	346,8
Opgradering Rute 11, Korskroen-Varde	-	14,2	108,6	168,8	157,9	449,5
Anlæg af tunnel u. Marselis Boulevard	-	1,6	31,4	125,5	2.848,8	3.007,3
Udbygning af Fynske Motorvej, syd om Odense	-	0,9	18,4	106,1	1.120,2	1.245,6
Udvidelse af Ring 4 (nord)	-	0,8	15,2	87,6	897,7	1.001,3
Udvidelse af Ring 4 (syd)	-	-	0,5	9,4	614,9	624,8
Forbedringer af Helsingørmotorvejen ved Klampenborgvej / DTU	-	1,4	27,7	26,6	-	55,7
Befæstede nødspor, Vestmotorvejen v/ Storebælt	-	-	-	77,9	692,9	770,8
Udbygning Rute 54, Næstved-Rønnede	-	-	1,3	25,1	1.678,5	1.704,9
Udbygning af motorvej nord om Herning	-	-	0,3	6,6	440,3	447,2
Anlæg af Midtjysk Motorvej – (Give- Billund og Løvel-Viborg V-Klode Mølle)	-	-	1,1	23,1	6.529,8	6.554,0
Udvidelse af Hillerødmotorvejen fra Motorring 3 til Ring 4	-	-	-	-	456,5	456,5
Udvidelse af Hillerødmotorvejen fra Ring 4 til Farum	-	-	-	-	1.196,5	1.196,5
Omfartsvej ved Tirstrup og Trustrup	-	-	-	-	356,4	356,4
Omfartsvej ved Abild og Skærbæk Rute 11	-	-	-	-	330,3	330,3
Anlæg af Vejforbindelse til Stevns	-	-	-	-	649,2	649,2
Øget kapacitet rute 34, Haderup-Skive	-	-	-	-	1.273,3	1.273,3
Udbygning rute 15, Bale-Tåstrup	-	-	-	-	396,9	396,9
Ramme til 4-sporet motortrafikvej, Søbyvad-E45 syd om Lading Sø	-	-	-	-	1.546,8	1.546,8

⁹ Kilden til Bilag 2 er § 28.21.20.10. i FFL 23 side 73 og 74.